

Hjem - NETTGALLERI - Info/entrol - Dette er jeg - Utstillinger - Meldingsblad - Annet - ↓

MELDINGSBLAD

Nummer 3 • Juni 2023

IKAT – SPENNENDE OG VANSKELIG

Tidligere i år så jeg en stor annonse fra Soft Galleri i Oslo, «Norges eneste visningssted dedikert til tekstilkunst». Annonsen var for **Carin Wessels** utstilling «Brev til en ukjent». Om utstillinga sier annonsen: «Se vår aktuelle utstilling med poetisk billedvev i ikat-teknikk av den anerkjente kunstneren Carin Wessel.» Carin Wessel og utstillinga omtaler jeg lengre ute i dette meldingsbladet.

IKAT-TEKNIKK? HVA ER DET?

Som amatørbildevever måtte jeg finne ut av det. Det heter jo at en lærer så lenge en lever. Og her hadde jeg sjangsen. Det viste seg at i sin aller enkleste form har jeg vevd i ikat-teknikk — uten å vite om det sjøl.

I Store norske leksikon skriver professor i klær og bærekraft

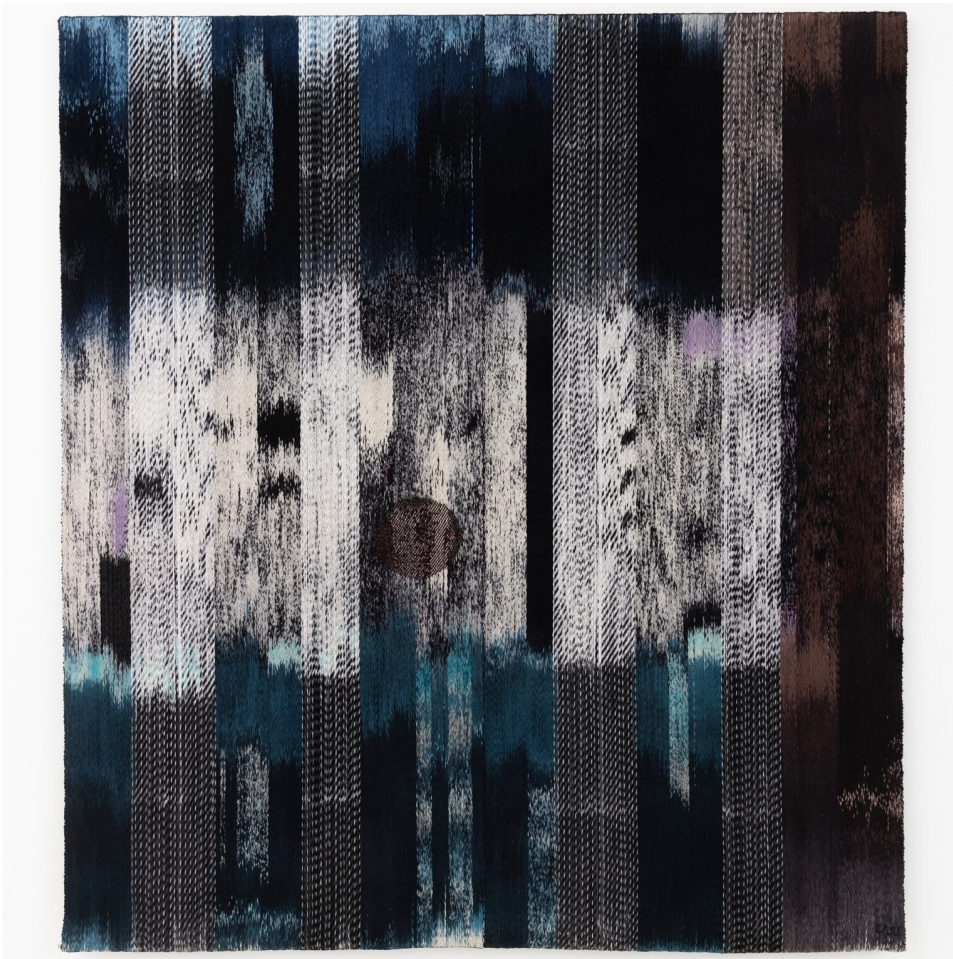
Ingun Grimstad Klepp følgende: «Ikat er innfargingsteknikk for å oppnå flerfargede, mønstrede stoffer gjennom å farge innslag og eller renning før veving.

Selve ordet kommer fra indonesisk og betyr å knytte sammen.»

Dette var interessant. Her er vi altså midt inne i både eldgammel og moderne vevtradisjon!

Velkommen til mitt Galleri

Jeg vever i bildevevteknikk, sier jeg lager vevde bilder, og kaller meg sjøl amatørbildevever. I noen grad kombinerer jeg dette med enkelt broderi og andre teknikker. I Galleriet mitt på Internettet (www.gjessing.as) viser jeg bilder jeg har vevd de siste åra. Jeg har malt bilder tidligere òg, og en del av disse bildene finner du i dette Galleriet. Galleriet er åpent fra morgen til kveld, natt og dag, året rundt, både røde dager i kalenderen og svarte, som det sømmer seg på Internettet.

▲ Carin Wessel: «Melkeveien» 2007, Vev, ull, lin ikat innfarging str. 164 x 197cm. Foto: Øystein Thorvaldsen / Soft Galleri.

Videre skriver Ingun Grimstad Klepp blant annet: «Det er flere måter å farge garnet i mønster. Garnbunter kan bindes stramt, slik at fargebadet ikke trenger inn alle steder, garnet kan vokses for å beskyttes mot farge, eller farge kan males på. De ulike teknikkene kan kombineres og gjentas på ulike måter som muliggjør komplekse flerfargede mønstringer. Felles er at innfargingen forgår før veving.

Ikat kan lages gjennom at renningen farges, og at innslagene er ensfargede eller i striper, eller gjennom at også innslaget er farget i mønster. I de mest avanserte formene for ikat er både renning og innslag farget i mønster. Patola er en slik dobbeltikat fra India og brukes i sari.

For å oppnå klare og detaljerte mønster kreves presisjon. Derfor kjennetegnes ikat av at grensen mellom farger i det vevde stoffer ikke er klar, men takkete. Et annet karakteristisk trekk er at ikatstoffer har mønster både på forsiden og baksiden, med mindre det er en ripsvev der bare det ene trådsystemet er synlig. Ikat-etterligninger i trykk vil som andre trykte stoffer ha farget mønster kun, eller i det minste tydeligst, på forsiden av stoffet.

Les meldingsbladene i Galleriet

Har du slettet det meldingsladet du har fått fra meg, men likevel gjerne skulle ha sett det igjen? Fortvil ikke. Alle tidligere nyhetsbrev kan du finne igjen i Galleriet, i den seksjonen som heter «Meldingsblad».

Spre ryktet

Kjenner du noen som kan være interessert i Galleriet og de bildene jeg lager, så å spre ryktet. Minn dem gjerne på at de kan registrere seg som mottakere av dette nyhetsbrevet om de sender e-brev meg.

Ikke ønsket

å få nyhetsbrevet?

Skulle du ønske å ikke få det flere ganger, så send rett og slett et blankt e-brev til jo@gjessing.as. Ønsker du, på et eller annet tidspunkt, å avslutte forsendelsene, gjør du det på samme måten. Da vil jeg forstå, og stoppe forsendelsene.

Andre kommentarer?

Har du andre kommentarer til nyhetsbrevet, hører jeg òg gjerne fra deg om det.

Hver tredje måned

Om lag hver tredje måned (til vanlig i januar, mars, juni og september) sender jeg dette nyhetsbrevet. Nyhetsbrevet er sjølsagt gratis — som en hilsen til venner og kjente,

I dag kjenner mange ikat gjennom søramerikanske tekstiler der de brukes og produseres for salg av urbefolkningen. Disse kan være dekorerte med ikat alene, eller ha striper med bruk av ikat kombinert med ensfargede striper, eventuelt også broderi.»

DESSUTEN

Ellers forteller Store norske leksikon at «ikat» er bakleaddet fra malaysisk-indonesisk «meng-ikat» (= «binde for», «knyte om»). Og at ikat-teknikken òg er kjent fra Agder som «knipfarging» og fra Gudbrandsdalen som «reivagån», dessuten som chinétrykk.

Fra eldre historie, forteller Ingun Grimstad Klepp, er ikat kjent fra India, Indonesia og Japan fra 600-tallet, men også fra og Sør- og Mellom-Amerika. I Sørøst-Asia ble ikat og batik kombinert til avanserte mønster i det ellefte århundre. I dag brukes metoden her hjemme i tekstilkunst, kunsthåndverk, husflid, håndverk og industriell produksjon. Billigere og masseproduserte stoffer vil ha etterlikninger i andre teknikker, slik som trykk, forteller hun.

IKAT I INDIA

Om ikat-teknikken er det sagt at den «kommer ingensteds fra, og hører til over alt».

Et kjent ikat-mesterverk er kjent fra de indiske Ajanta-grottene, Maharashtra, som er datert tilbake til det sjuende hundreåret før vår tidsrekning. I løpet av hundreåra som fulgte har teknikken blitt utviklet videre og tilpasset vår tids smak og behag. Andhra Pradesh er kjent for Pochampally-ikat som har vunnet store priser. Telia Rumal er en annen lokal dobbel-ikat-variant som har utviklet seg fra vevtradisjoner arabiske reisende opprinnelig hadde med seg. Navnet forteller at garnet blei behandlet med olje (tell) før det blei vevd. Telia har gjerne distinkte røde, svarte og hvite farger. Diamant- og blomstermønstre er meget vanlige.

Ikat fra Odisha kalles Bandhas are er inspirert av Vishnus symbolske former. Motiv i denne tradisjonen er hovedsaklig elefanter, lotus, fisk og Rudraksha. Lyse farger dominerer og gjør at ikat fra Odisha fester seg i hukommelsen til de fleste.

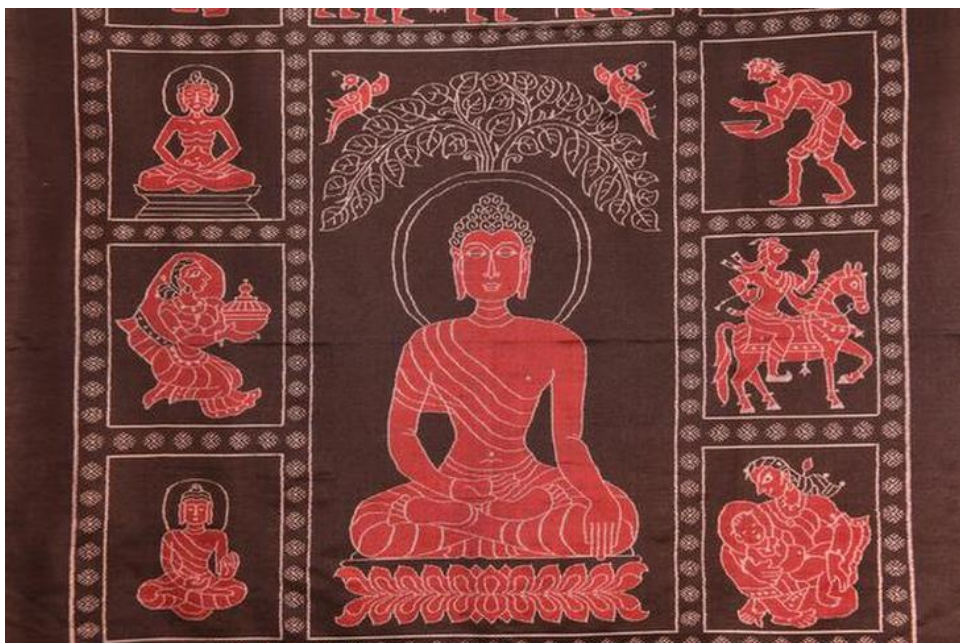
Jo Gjessing
jo@gjessing,as

Dette nyhetsbrevet sender jeg òg til en del andre som jeg tenker kan ha interesse av det.

Andre kommentarer?

Har du andre kommentarer til nyhetsbrevet, hører jeg òg gjerne fra deg om det.

EKSEMPEL FRA EN IKAT-UTSTILLING I DEHLI

IKAT-KUNSTNEREN

Ingunn Milly Hansen lager bildevev i ikat-teknikk. I 2021 blei hun tildelt Kunsthåndverkprisen fra Bildende Kunstneres Hjelpesfond for kunstverket *Doors of No Return* fra 2020.

«Verket er vevd i nylon-/polyestersnøre innfarget med ikat-teknikk, et arbeid som krever tålmodighet og presisjon. [...] Ingunn Milly Hansen (f. 1952) er tekstilkunstner og bor og arbeider i Bodø. Hun har fire års utdanning innenfor tekstil/vev blant annet fra Røros Yrkesskole, pedagogisk utdanning fra Bodø Lærerhøgskole og kunsthistorie grunnfag fra Universitetet i Bergen. Hennes praksis har bestått av vevde tekstiler, hvor utforskningen av materialet

og håndverket har vært en viktig del av prosessen. Etter hvert tok arbeidene form av enklere tekniske problemstillinger, og fargen ble det sentrale i uttrykket. Hun farger renningstrådene før hun setter opp veven. Partier som ikke skal ha farge, blir reservert ved surring og knyting. Bare en liten del av tekstilen er vevd, resten er hengende tråder» (BKH).

Ingunn Milly Hansen sier om seg sjøl: «Jeg er tekstilkunstner og bor og arbeider i Bodø. Jeg jobber med tekstile materialer, hovedsakelig veving, i et abstrakt formspråk. Min praksis har bestått av vevde tekstiler hvor utforskningen av materialet og håndverket har vært en viktig del av prosessen. Etter hvert tok arbeidene form av enklere tekniske problemstillinger og fargen ble det sentrale i uttrykket. Jeg farger renningstrådene før jeg setter opp veven. Partier som ikke skal ha farge blir reservert ved surring og knyting. Bare en liten del av tekstilen er vevd, resten er hengende tråder.»

Videre sier hun: «Materiale jeg bruker i disse arbeidene er nylon/polyamid som er et syntetisk framstilt materiale. Det glatte og glansfulle materialet er med på å forsterke uttrykket jeg vil ha frem. Garnet kalles også for Bøtegarn og blir brukt i fiskeindustrien. Vi kan ofte finne spor av nylonsnørene langs kysten som avfall fra båtene og som er med på å forsøple havet og strendene. Inspirasjon henter jeg ofte fra ting rundt meg. Det kan like gjerne være en slitt fasade i byen som en naturopplevelse, men dagsaktuelle hendelser virker også inn på arbeidet.»

Kilder:

Bildende Kunstneres Hjelpfond:
«Kunsthåndverkprisen 2021 til Ingunn Milly Hansen»
<https://kunstfond.no/aktuelt/kunsthåndverkprisen-2021-til-ingunn-milly-hansen>

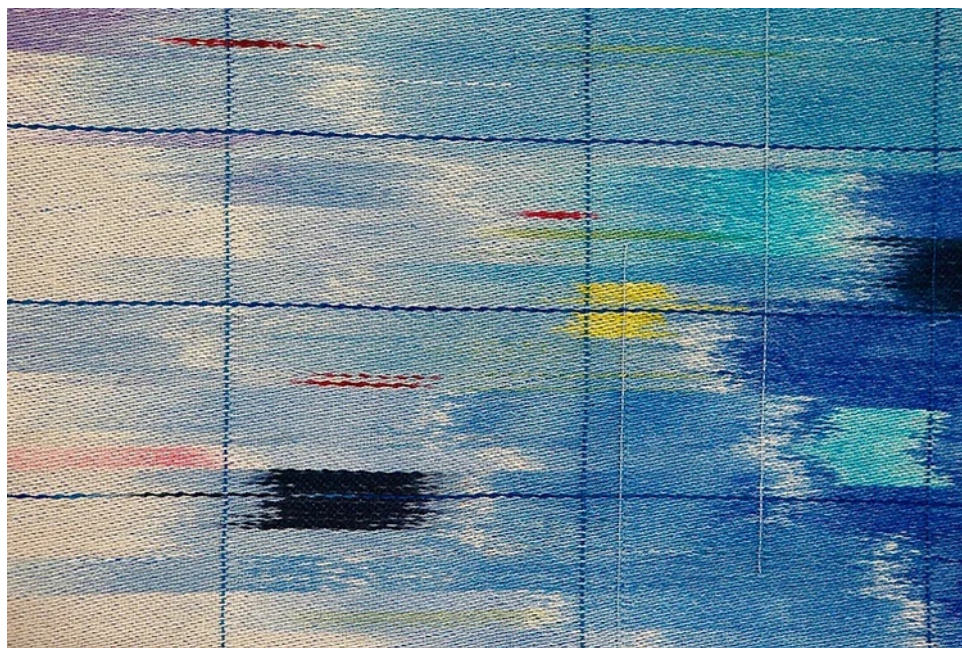
Ingunn Milly Hansens nettsted
<https://www.ingunnmilly.no/om-ingunn-milly-hansen>

«BREV TIL EN UKJENT»

Jeg åpnet dette medingsbladet med å nevne Carin Wessels utstilling av ikat-vevnader, «Brev til en ukjent». På hjemmesida si på internettet forklarer Carin Wessel hvordan hun jobber: «Flatveven gir meg mulighet til å gi den vevde flaten forskjellige mønstringer og strukturer. Renningen farger jeg partivis med glidende overganger som en akvarell, Ikatteknikk. Dette er en innfargings-

metode kjent fra tekstilhistorien i både Asia og Norden,
Afrika og Latin-Amerika.»

Carin Wessel er utdannet ved Nycklevikskolan Stockholm, arkitektassistentlinje, 1971-72, og Statens Håndverks- og Kunstindustriskole, Oslo, diplom, 1964-68. Hun har hatt separatutstillinger ved Vanntårnet i 2016, Kunstnerforbundet Oslo i 2005, 1994, 1983, og Galleri Soft i 2023. I tillegg har hun deltatt i en hel rekke gruppeutstillinger i inn- og utland.

▲ Carin Wessel: «Carola» fra 2010. Detalj. Vev, ull, ikat innfarging
str. 200 x 70 cm

◀ Carin Wessel: «In the
rose garden» 2003. Vev, ull,
ikat innfarging str. 142 x 214
cm . Privat eie.

På begynnelsen av denne epistelen gjenga jeg Carin Wessels vevnad «Melkeveien». I heftet til Carin Wessels utstilling i Gallri Soft i Oslo 12. januar til 26. februar 2023, skriver **Nina M. Schønsby** om denne vevnaden:

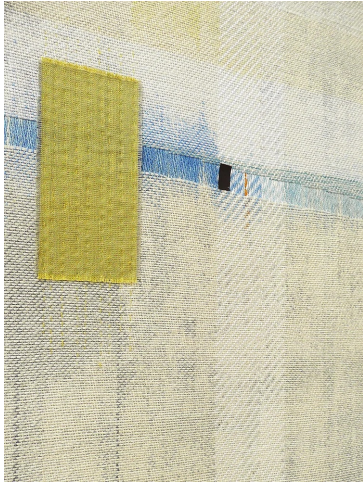
«Når Wessels *Melkeveien* (2007) rulles ut, er det vanskelig ikke å få assosiasjoner til Frida Hansens ikoniske billedteppe frs 1898 med samme navn, som i sin tid fikk gullmedalje på Verdensutstiingen i Paris. I Hansens billedtepe bærer seks hvitkledde kvinner på et stjerneslør, som danner et lyst midtparti mot en mrkere bakgrunn. Rekken av kvinner fortsetter utenfor biedrommet, på begge sider. Sløret debærer sammen symboliserer en flik av vår gallakse, altså melkeveien. Selv om Wessels abstrakte vev har en helt annen karakter, er detet sektskap mellom de to tekstilene: De lyse midtpriet, det m;rke himmelrommet og, ikke minst, mystikke hos Frida Hansen finner gjenklang i Wessels *Melkeveien*. Også her er det tydelig at motivet fortsetter — så å si i det uendelige — utenfor selve billedkanten.»

Wessels ikat-teknikk er altså i høyestegrad tradisjonell — og internasjonal. Men samtidig gjør hun grep som er nyskapende og lanngt fra tradisjonelle. For eksempel syr hun småtøylapper på flere av vevnadene. Disse feltene bryter med flatvevens rytme, som Nina M. Schønsby påpeker, og danner en spennende kontrast til resten av vevnaden. Nina M. Schønsby skriver at i et tidig arbeid minner disse små påsydde lappene henne om notat i marginen, om små post-it-lapper. Sjøl har jeg aldri tenkt sånn, noe som nok henger sammen med den åpne karakteren til Wessels venader. Når vi ser på dem, kan hver og en av oss legge sine egne tanker og erfaringer inn i bilda.

«Det er noe tidløst, men også noe endeløst ved de rommene Wessel skaper i sine tekstiler. De er ikke betinget eller begrenset av våre dageligdagse erfaringer, heller ikke av våre umiddelbare fysiske omgivelser,» skriver Nina M. Schønsby mot slutten.

Og hun avslutter: «Tiden nedfeller seg så tydeilig i veven. Vi ser spor etter hendenes arbeid, hvert eneste innslag er tydelig — over, under, over, under. Det er ingen tvil om at prossessen bak teppene til Carin Wessel er tidkrevende. Og når vi veget å vie dem tid, gir de oss rikelig med plass til både kjenne oss igjen og dikte videre.»

Jo Gjessing
jo@gjessing,as

◀ Carin Wessel: «Birgits palett»
2009. Vev, ull, lin, ikat innfarging str.
190 x 220 cm. Detalj med påsydde
lapper.

◀ Carin Wessel: «Birgits palett»
2009. Vev, ull, lin, ikat innfarging
str. 190 x 220 cm. Detalj med
påsydd lapp.

Kilder:

«Vevde arbeider» på Carin Wessels nettsted
<https://www.carinwessel.com/vevde-arbeider>

«Brev til en ukjent»
Hefte til Wessels utstilling i Galleri Soft 2023.

BIRGITS PALETT

◀ Carin Wessel: «Birgits palett»
2009. Vev, ull, lin, ikat innfarging

Carin Wessels tekstilteppe *Birgits palett* fra 2009, er fargene inspirert av inntrykkene fra en glassklar vintermorgen på kunstnerens atelier tett ved Akerselva

[i Oslo]. De rike variasjoner i teppets teppets hvitfarger gir assosiasjoner til is og snø, ispedd blåtoner i vannoverflaten.

Tekstilen er utført i ikat, en innfargingsteknikk utviklet i Asia og mye brukt i de nordiske landene. Her farges garnet sammenbundet slik at fargen blir ujevn og danner abstrakte mønstre når det veves ut. Kunstnerens mor Birgit Wessel var også tekstilkunstner. Tittelen viser til fargepaletten som moren brukte og de påsydde prøvene i lin er fra hennes skisser til utsmykningen av Kongeskipet Norge. Med disse applikasjonene opprettes en direkte dialog med morens virke og tekstilteppet er fra datterens side en visuell oppsummering av morens enorme produksjon, og en anerkjennelse av hennes betydning som tekstildesigner. At tradisjoner både går i arv og fornyes kan ikke fremstilles mer konkret.»

Fra: CORO — Carin Wessel

<https://koro.no/kunstverk/birgits-palett>

MØRCK OG BIRKELAND

Fram til 9. april viste Trøndelag senter for samtidskunst en spennende utstilling, «Rekonstruksjonar heimanifrå», med tekstilarbeid og arbeid med utgangspunkt i tre- og plantemateriale av **Monica Mørck** og **Maia Birkeland**.

▲ Foto: Amalie Marie Selvik / Trøndelag senter for samtidskunst.

På nettstedet sitt skriver Trøndelag senter for samtidskunst: «Monika Mørck (f. 1984) tar utgangspunkt i egen livssituasjon og jobber tematisk med kvinnelig identitet og seksualitet. Arbeidene tar form som broderte

og applikerte veggtepper, montasjer, og installasjoner av sammenknyttede tau og silketekstiler. Hun veksler mellom temporært og permanent, installasjon og veggbasert, ute og inne. Mørck er utdannet ved Accademia Italiana, Firenze og Kunsthøgskolen i Oslo der hun tok sin mastergrad i 2013. Etter mange år i Oslo har hun nå flyttet tilbake sin hjemby Trondheim.

Maia Birkeland (f.1978) benytter tekstil, hverdagsobjekter og organisk materiale i sine skulpturer og installasjoner, som tematisk kretser rundt påvirkningen mellom menneske - menneske, sted - menneske og menneske - sted. Birkeland bor og arbeider nå på Osterøy. Hun er utdannet ved Kunsthøgskolen i Oslo og Glasgow School of Art, med mastergrad i Medium- og materialbasert kunst fra 2015.»

▲ Maia Birkeland «Barketre» (2023) skulptur og Monika Mørck «Vedsekk #1» (2023) broderi på slitt vedsekk. Foto: Amalie Marie Selvik / Trøndelag senter for samtidskunst.

Kilde:

Internettstedet til Trøndelag senter for samtidskunst.
<https://samtidskunst.no/event/monika-m%C3%B8rck-og-maia-birkeland-pryd-og-nytte>